

УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування»

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

<https://uft.in.ua/>

Телефон: +38 (073) 047-26-26

E-mail: info@uft.in.ua

Викладач – Линдюк Олена Анатоліївна, д.держ.упр., професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»					
Шифр та назва спеціальності	281 «Публічне управління та адміністрування»					
Назва освітньо-професійної програми	«Публічне управління та адміністрування»					
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)					
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	вибіркова					
Мова викладання	Українська					
Форма навчання	Семестр викладання	Обсяг навчальної дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Підсумковий контроль
Денна	2–3 семестр	120 год, 4 кредити ЄКТС	20	20	80	Диференційований залік
Заочна	2–3 семестр		6	6	108	

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок щодо функціонування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Курс охоплює теоретичні, правові та організаційні засади державної служби, розкриває загальні положення державної служби та характеризує основні її види, моделі. Розглядаються питання державно-службових відносин на державній службі, їх формування та реалізації, особливості кадрової політики та сучасних тенденцій розвитку державної служби. Особлива увага приділяється аналізу місцевого самоврядування в системі публічної служби, його інституційному розвитку, вивченню зарубіжного та вітчизняного досвіду розвитку місцевого самоврядування, особливостей служби в органах місцевого самоврядування, а також обґрунтуванню напрямів модернізації місцевого самоврядування. Дисципліна забезпечує розуміння механізмів публічного управління, кадрової політики та реформування публічної служби
Мета і завдання дисципліни	Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань щодо теоретичних засад формування системи державної служби та місцевого самоврядування, їх сутності та понять, концепцій та моделей державної служби та місцевого самоврядування, основних підходів до управління розвитком їх елементів; набуття умінь і практичних навичок застосування отриманих знань для розв'язання складних задач та вирішення практичних проблем у публічній службі. Дисципліна спрямована на розуміння правових, організаційних і кадрових аспектів публічної служби, аналіз державно-службових відносин, вітчизняного та світового досвіду розвитку місцевого самоврядування, а також вивчення сучасних тенденцій та механізмів модернізації публічної служби в умовах демократичного врядування
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність розробляти та управляти проєктами. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними

Результати навчання	<p>Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.</p> <p>Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур.</p> <p>Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.</p> <p>Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.</p> <p>Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень</p>
Навички Soft skills	<p><i>Комунікативні навички:</i> вміння виступати перед публікою, комунікабельність, емоційний інтелект, уміння слухати, ведення переговорів і проведення презентацій, командна робота, гнучкість мислення.</p> <p><i>Лідерські компетенції:</i> делегування та розподіл завдань, уміння приймати рішення, навички кризового менеджменту, наставництво та моніторинг, вміння вирішувати конфліктні ситуації, стратегії лідерства, сила переконання.</p> <p><i>Селф-менеджмент і вольові компетенції:</i> орієнтованість на результат, стресостійкість, ініціативність, здатність до швидкого навчання, гнучкість і адаптивність, самомотивація.</p> <p><i>Інтелектуальні навички для перманентного професійного розвитку:</i> креативність і логіка, творчі підходи, критичне мислення, вміння працювати з інформацією, дизайн-мислення</p>
Методи навчання	<p>Опанування змісту дисципліни відбувається шляхом проведення класичних та інтерактивних лекцій із застосуванням мультимедіа, колективних обговорень, дискусій, роботи в мікрогрупах і консультацій з викладачами. При цьому застосовуються такі засоби навчання: інформаційні (підручники і навчальні посібники, у т. ч. електронні), дидактичні (таблиці, навчальні відеофільми, презентації, демонстраційні приклади), технічні (аудіовізуальні засоби, засоби телекомунікацій, мультимедіа тощо)</p>
Матеріально-технічні ресурси	<p>Ноутбук.</p> <p>Мультимедійний проектор.</p> <p>Доступ до глобальної мережі Internet.</p> <p>Хмарні технології підтримки освітнього процесу:</p> <p>Google Classroom / Moodle (підтримка практичних занять)</p> <p>Google Meet / Zoom (онлайн-лекції, практичні заняття)</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ

Відповідно до окремого графіка

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Зміст модулів
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади державної служби та тенденції її розвитку	Тема 1.1. Державна служба як соціальний інститут Державна служба як соціальний інститут: аналіз змісту. Основні поняття та категорії теорії державної служби. Цілі, завдання та функції державної служби. Основні принципи державної служби. Концепції державної служби. Державна служба та бюрократія. Сучасні моделі державної служби. Європейські стандарти публічної служби та модернізація системи державної служби України
	Тема 1.2. Правові та організаційні основи державної служби Конституційні та правові основи державної служби. Адміністративно-правовий режим державної служби. Державна служба як інституція. Спеціальні види державної служби. Управління державною службою. Посади державної служби, їх класифікація. Профілі професійної компетентності
	Тема 1.3. Державно-службові відносини в системі державної служби Управлінська діяльність державного службовця. Правовий та соціальний статус державного службовця. Повноваження та відповідальність державного службовця. Свобода, політична нейтральність і лояльність державного службовця. Основи професіоналізму публічних службовців. Корупція в системі державної служби. Система запобігання та протидії проявам корупції у сфері державної служби. Антикорупційне законодавство України
	Тема 1.4. Формування та реалізація державно-службових відносин Загальні умови вступу на державну службу. Конкурс на зайняття вакантних посад державної служби. Призначення на посаду державної служби. Проходження державної служби. Оцінка діяльності державних службовців. Припинення державної служби. Контроль і відповідальність державного службовця
	Тема 1.5. Державна кадрова політика в системі державної служби Сутність поняття, суб'єкти, об'єкти та засоби реалізації державної кадрової політики. Взаємозв'язок професіоналізації та кадрової політики. Мета, цілі, завдання та принципи державної кадрової політики. Нормативно-правове регулювання державної кадрової політики. Механізми формування і реалізації кадрової політики. Критерії оцінки ефективності кадрової політики. Управління персоналом державної служби. Розвиток персоналу як засіб забезпечення результативності та ефективності державної служби

**Змістовий модуль 2.
Місцеве
самоврядування в
системі публічної
служби**

Тема 2.1. Теоретичні основи місцевого самоврядування

Поняття та сутність місцевого самоврядування. Теоретичні основи формування системи місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування. Характеристика системи місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Повноваження та відповідальність органів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини. Гарантування місцевого самоврядування. Основні підходи до управління розвитком елементів системи місцевого самоврядування

Тема 2.2. Інституційний розвиток місцевого самоврядування

Інститути розвитку територіальних громад. Децентралізація та реформа адміністративно-територіального устрою. Розвиток системи територіальної організації влади. Територіальний розвиток соціальної інфраструктури. Управління соціогуманітарним розвитком на місцевому рівні. Вибори і формування представницьких органів місцевого самоврядування. Формування об'єднаних територіальних громад: очікування та реальність. Рецентралізація місцевої влади як новий виклик для місцевого самоврядування. Зв'язки з громадськістю місцевих органів влади

Тема 2.3. Світовий та вітчизняний досвід розвитку місцевого самоврядування

Моделі місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Європейські принципи місцевого самоврядування та концепція “доброго врядування”. Концепції місцевого самоврядування. Муніципальні реформи в європейських країнах та їх типологія. Нормативно-правове регулювання місцевого самоврядування в країнах світу та Україні. Вплив громадянського сектору на вирішення питань місцевого самоврядування. Моделі муніципального управління

Тема 2.4. Служба в органах місцевого самоврядування

Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування. Посадові особи місцевого самоврядування, їхній правовий та соціальний статус. Державна політика в системі служби в органах місцевого самоврядування. Групи посад в органах місцевого самоврядування, способи їх заміщення. Особливості припинення служби в органах місцевого самоврядування

Тема 2.5. Основні напрями модернізації місцевого самоврядування

Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Шляхи зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування. Розвиток демократичних форм участі громадян на місцевому рівні. Новітні управлінські технології в системі місцевого самоврядування. Міжмуніципальне співробітництво. Утвердження локальної ідентичності як основа сталості громад. Упровадження секторальних реформ у контексті децентралізації. Антикризовий розвиток територій

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Біла-Тіунова Л. Р. Державна служба України. Загальна частина : навч. посіб. 2020. 511 с.
2. Дегтяр А. О., Ковальчук В. Г. Публічна служба та місцеве самоврядування : навч. посіб. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т» Харків : ХАІ, 2021. 159 с.
3. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу. Аналітична доповідь. Авт.: Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ : 2019. 115 с.
4. Збірник кращих практик громад у військовий час / за заг. ред. О. В. Слобожана. Міжнародний республіканський інститут. Київ, 2023.
5. Кадрова політика в державній службі : навч. посіб. для здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти за спец. 281 “Публічне управління та адміністрування” / [Л. С. Безугла та ін.]. Дніпро : Пороги, 2020. 251 с.
6. Конституційно-правові проблеми місцевого самоврядування та децентралізації публічної влади в Україні : монографія / [Ю. С. Шемшученко та ін.] ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Талком, 2021. 497 с.
7. Линдюк О. Суперечності модернізації державної служби в Україні. Науковий вісник: Державне управління. 2024. № 1 (15). С. 6–27.
8. Линдюк О. А. Теоретичні засади модернізації державної служби в умовах глобалізації. Економіка та держава. Серія : державне управління. Київ : ІПК ДСЗУ. 2021 №4 (20). С. 5–13.
9. Линдюк О. А. Теорія та практика модернізації державної служби України в умовах глобалізації : монографія. Київ : НАДУ, 2016. 304 с.
10. Міжнародні практики класифікації посад та грейдингу на державній службі / [Н. Алюшина (керівник авт. кол.) та ін. ; за заг. ред. Н. Алюшиної] ; [Нац. агенство України з питань держ. служби, Центр адаптації держ. служби до стандартів Європ. Союзу]. Київ : Юстон, 2021. 124 с.
11. Місцеве самоврядування : підручник / за ред. В. М. Вакуленка, Ю. Ф. Дехтяренка, В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2019. 672 с.
12. Орлів М. С., Онищук С. В. Менеджмент людських ресурсів : конспект лекцій. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2020. 140 с.
13. Посібник для керівників державної служби / [Ю. Лихач (керівник авт. кол.) та ін. ; за заг. ред. Н. Алюшиної] ; [Нац. агенство України з питань держ. служби, Центр адаптації держ. служби до стандартів Європ. Союзу]. Київ : ВІСТКА, 2020. 421 с.
14. Родченко Л. М., Молошна О. Л., Червякова О. В. Державно-службові відносини в системі публічного управління : монографія / Ін-т законодавства Верховної Ради України. Дніпро : Грані, 2019. 282 с.
15. Управління містом : підручник / Л. Г. Комаха, В. С. Колтун, Ю. Ф. Дехтяренко та ін. ; заг. ред. Ю. Ф. Дехтяренка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2023. 464 с.
16. Сурай І. Публічна служба України: інституціональний підхід. Науковий вісник : державне управління. 2021. № 2. С. 111–132.

17. Сьомич М. І. Служба в органах місцевого самоврядування : навч. посіб. / Полтав. держ. аграр. акад. Полтава : Астрія, 2020. 306 с.
18. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку : монографія / за ред. В. С. Кравціва, І. З. Сторонянської. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього» НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
19. Черній В. Д. Функціонування системи органів місцевого самоврядування в Україні: актуальні питання адміністративно-правового регулювання : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2021. 203 с.

Допоміжна література:

1. Войтенко А. Децентралізація та реформування місцевого самоврядування : навч. посіб. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Київ : Ліра-К, 2020. 469 с.
2. Гришина Н. В. Державна служба як соціально-правовий інститут і професійна службова діяльність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2023. Вип. 78 (2). С. 38–42.
3. Довідник із запобігання корупції в органах місцевого самоврядування / [М. І. Хавронюк та ін.] ; Центр політ.-прав. реформ, Програма ULEAD з Європою. Київ : Франко Пак, 2024. 136 с.
4. Колтун В. С., Радченко О. В. Потенціал принципів автономії місцевого самоврядування : підходи до визначення. Інвестиції : практика та досвід. № 17, 2021. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7585&i=10>
5. Кривенко В. В., Ведмідський О. В., Шаблистий В. В. Запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням в органах місцевого самоврядування України : навч. посіб. / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2020. 135 с.
6. Мальчин Ю. М., Чумак В. А. Історія місцевого самоврядування України : підручник. Київ : 7БЦ, 2023. 511 с.
7. Практичний poradnik для представників органів місцевого самоврядування по налагодженню співробітництва територіальних громад. USAID, Проєкт «Говерла». URL : https://decentralization.gov.ua/library?year=&library_category=&library_source=&library_theme=2&library_type=&library_name=
8. Організація співробітництва територіальних громад в Україні: практичний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/11/Organizatsiya-spivrobotnitstva-teritorialnih-gromad-v-Ukrayini.pdf>
9. Ровинська К., Козуліна С. Публічна служба України в умовах правової невизначеності. Теоретичні та прикладні питання державотворення. 2021. Вип. 26. С. 133–139.
10. Розвиток кадрового потенціалу державної служби в умовах реформ: проблеми теорії та практики : монографія / С. В. Селіванов, Н. І. Обушна, С. К. Хаджирадева. Київ : Вид-во «Каравела». 2023. 292 с.
11. Сergygin С. Публічна служба в умовах цифрової трансформації : завдання, функції та вектори розвитку. Аспекти публічного управління. 2022. Т. 10, № 3. С. 11–20.
12. Теоретичні та практичні аспекти формування компетентності депутатів місцевих рад України : монографія / С. М.

Серьогін, Є. І. Бородін [та ін.] ; за наук. ред. І. В. Шпекторенка. Дніпро : ГРАНІ, 2021. 280 с.

13. Хомишин І. Ю. Публічна служба в умовах війни. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 308–312.

14. Чернеженко О. М. Конституційне регулювання місцевого самоврядування в державах-учасницях Європейського Союзу : монографія / Нац. акад. внутр. справ. Київ : Ліра-К, 2020. 314 с.

15. Шимон О. М. Обмеження та заборони як засоби запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, у діяльності державних службовців в Україні : монографія / Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя : Гельветика, 2020. 167 с.

Інформаційні джерела та Internet-ресурси:

1. <https://www.rada.gov.ua/>
2. <https://www.kmu.gov.ua/>
3. <https://www.president.gov.ua/>
4. <http://civic.kmu.gov.ua>
5. <http://www.nads.gov.ua>
6. <http://www.pravo.org.ua/>
7. <https://mtu.gov.ua>
8. <http://decentralization.ua/>
9. <http://www.europa.eu>
10. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/index_en.htm
11. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-service/>
12. <https://osvita.diia.gov.ua/courses/public-service/>